

משרד החינוך המזכירות הפדגוגית אגף א שפות

הפיקו ח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסוד י

למורים, לרכזים ולמדריכים ל עברית בחינוך היסודי, למנהלים ולמפקחים על בתי הספר

הנדון: חוזר מפמ"ר עברית ביסודי לקראת שנת הלימודים תשפ"א

דברי פתיחה:

בשנת הלימודים החולפת נאלצה מערכת החינוך להתמודד עם אתגר סבוך במיוחד, אתגר שהשפיע על חיי בית הספר ועל הוראת מקצועות הלימוד, ובכלל זה הוראת העברית.

היה עליכם ללמד בתנאים חדשים עבורכם ועבור תלמידיכם, ולהציע פתרונות במצבים של חוסר ודאות.

כמפמ"ר להוראת העברית בבית הספר היסודי, ברצוני להודות לכם על המאמץ המיוחד ועל המחויבות שלכם להקניה ולטיפוח של מיומנויות השפה בתקופת החירום הרפואי.

כידוע, גם בשנת הלימודים, תשפ"א צפויה להיות שנה מורכבת, ושומה על כולנו להיערך לקראתה. כמורים, רכזים, וכמדריכים לעברית, אתם מודעים היטב לחשיבותו של המקצוע ולצורך לקדם את מיומנויות השפה בשנה זו לא פחות מאשר בשנת לימודים אחרת.

אומנם במקצועות מסוימים מוצע מיקוד וצמצום ההוראה לאור סדר העדיפויות שהמצב מחייב, אולם בתחום העברית אין אפשרות לעשות זאת. היכולת להתבטא בעל פה ובכתב, לקרוא ולהבין, עומדת בבסיס הלמידה של כל תחומי הדעת ואי אפשר לוותר עליה או לדחותה.

עם זאת, אפשר וצריך להתאים את הוראת העברית לתנאים שיכתיב לנו החירום הרפואי.

במיוחד אבקשכם לוודא שכלל תלמידי הכיתה מתקדמים כראוי ובהתאם ליכולותיהם, שהפערים אינם מתרחבים ושתלמידים מתקשים מקבלים את התמיכה הלימודית שהם זקוקים לה.

תלמיד שמתקשה בקריאה יישאר מאחור. תלמיד שמתקשה בכתובה לא יוכל להציג כראוי את ידיעותיו או לבטא את רגשותיו ודעותיו.

תחושה של כישלון ושל תסכול עלולה להחמיר בימים של חירום ולהכביד עוד יותר על הלמידה של ילדים שחווים אותה.

אנא, היו ערניים אפילו יותר מאשר בכל שנה, ועקבו אחר ההתקדמות של כלל התלמידים בכיתה.

בחוזר זה אעסוק בדגשים המיוחדים להוראת העברית בשנת הלימודים תשפ"א בכל כיתות בית הספר היסודי, אם בהוראה מקרוב או בהוראה מרחוק, בכיתת האם או בחלוקה ל"קפסולות

• יש להקנות את כל ארבע מיומנויות השפה - דיבור והאזנה, קריאה וכתובה, ולאזן ביניהן,

בהוראה מרחוק או בהוראה בכיתה

• יש לתמוך בתלמידים שקשה להם, ולחזק מיומנויות בסיסיות בקריאה ובכתובה כדי לא להשאיר אף תלמיד מאחור.

חשוב לאתר כבר בתחילת השנה את התלמידים המתקשים גם בתנאי הלמידה המיוחדים בתשפ"א. לשם כך פיתחנו כלי להערכת פרופיל אורייני בראשית כיתה א' וכלי להערכת הקריאה בראשית כיתה ג'.

בנוסף, לרשותכם כלים למיפוי כיתה בכל אחת משכבות הגיל. חשוב להתאים בעזרתם מהלכי הוראה לכלל תלמידי הכיתה ולהציע אתגר למתקדמים ולמצטיינים שביניהם

• הוראת מיומנויות השפה והידע הלשוני תיעשה באופן מפורש בשיעורי העברית. קידום מיומנויות השפה יכול להיעשות גם במסגרת הוראת תחומי הדעת השונים ביסודי, ובלבד שתישמרנה מטרות ההוראה של מיומנויות לשוניות לצד מטרות ההוראה בתחום הדעת האחר

• יש להקפיד וללמד ספרות יפה וכן לעודד קריאה של ספרים. לספרות ערך מוסף בתקופה של מצוקה והיא מאפשרת לשוחח על רגשות ועל קשיים, להקשיב לקול האישי ואף להרחיק נדוד בימים של מגבלות על תנועה ועל מפגשים חברתיים

• אין לוותר על הקנייה של ידע לשוני ואוצר מילים. כדאי לעשות זאת באופן המשתלב עם התכנים שבהם עוסקים הילדים וכך להביא ללמידה משמעותית ובעלת ערך עבורם. • יש להקנות את מיומנויות השפה בדרך מותאמת לשונות בכיתה. גם תהליכי הוראה-למידה מרחוק מאפשרים הוראה בקבוצות קטנות ואף הוראה פרטנית. • חשוב לשלב הערכה מגוונת ומותאמת לפרט בתהליכי ההוראה. הערכה אינה בהכרח מבחן, ואין היא חייבת להיעשות באופן אחיד לכלל הכיתה. הערכה יכולה להיעשות על כל תוצר למידה של תלמיד בכיתה, או באמצעות כלי הערכה שהמורה בוחר לפי שיקול דעתו. להלן אתייחס בהרחבה לדגשים אלה ולתחומים חשובים נוספים בהוראת העברית בשנת הלימודים הקרובה.